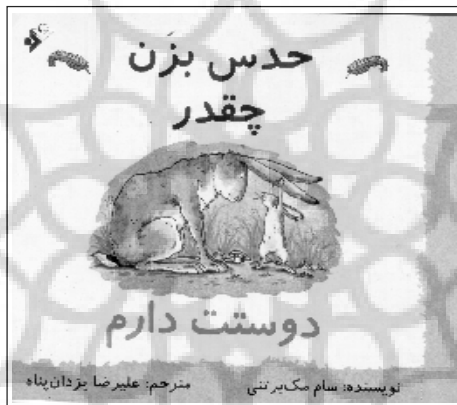

این قدر، آن قدر... چقدر؟

○ افسانه شاپوری

- عنوان کتاب: حدس بزن چقدر دوستت دارم
- نویسنده: سام مک برتنی
- مترجم: علیرضا یزدان پناه
- تصویرگر: آیتنا جرام
- ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی
- نوبت چاپ: اول - ۱۳۷۹
- شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه
- تعداد صفحات: ۲۴ صفحه
- بها: ۲۴۸ تومان

جدیدی از رشد ذهنی می‌شود. در این دوره، کودک توان انجام بسیاری از کارهای ذهنی را دارد. او قادر است عملیات ذهنی انجام دهد و از توان تفکر استقرایی برخوردار است. کودکان تا قبل از دوره عملکردی، در درک رابطه جزء و کل مشکل دارند. کودک رابطه بین کل و جزء را درک نمی‌کند و نمی‌تواند در آن واحد، روی کل و جزء تمرکز داشته باشد. رابطه کل و جزء، از نظر شکل‌گیری مفاهیم اهمیت دارد. به عنوان مثال: تمام سیب‌ها میوه هستند، تمام میوه‌ها خوردنی هستند، پس تمام سیب‌ها خوردنی هستند.

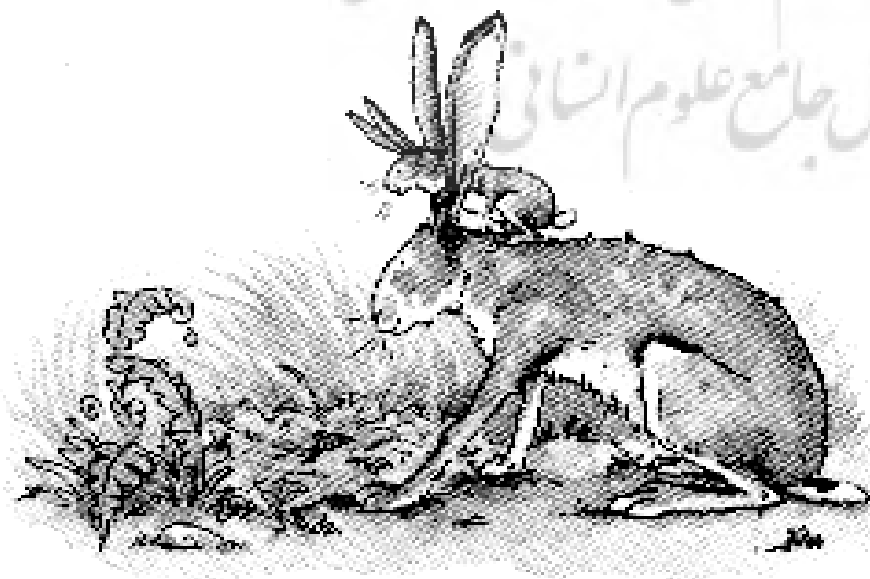
کودک در این دوره می‌تواند اجسام را براساس یک نوع ضابطه قابل مشاهده، دسته‌بندی کند؛ مثلاً براساس وزن، اندازه و رنگ. تفکر نسبی، ویژگی دیگر کودکان در این دوره است. کودک در دوره قبل، واژه‌هایی مثل روشن‌تر، تاریک‌تر و بلندتر را به صورت مطلق می‌دید. مثلاً تاریک‌تر از نظر او، یعنی خیلی تاریک ولی در این دوره می‌تواند به نسبت قضایا پی ببرد و مقایسه کند. با این وصف، حتی در این دوره، ذهنیت کودک وابسته به دنیای محسوس و داده‌های موجود است و هنوز قدرت تفکر انتزاعی، در نظر گرفتن احتمالات و امکانات و ارائه فرضیه و رابطه وقایع را ندارد.^۱

خرگوش صحرایی کوچولو، می‌خواهد اندازه محبتش را به مادر نشان دهد، اما مفاهیمی چون عشق و محبت، از این رو که درونی‌اند، با معیارهای سنجش مادی قابل بیان نیستند. شیوه‌ای که خرگوش صحرایی، برای ابراز محبت نشان می‌دهد، بسیار زیبا و صمیمانه است. او دست‌هایش را از هم باز می‌کند و به مادر می‌گوید: این

بار که کودک یک شیئی یا یک عمل را به عنوان نماینده و مظهر یک شیئی و یا عملی که فعلاً حاضر نیست، به کار برد، می‌توان گفت از نماد استفاده کرده است). در دوره عملکردهای عینی، کودک وارد مرحله

پایزه، مراحل رشد ذهنی کودکان را به سه دوره تقسیم می‌کند:

- ۱- دوره حسی - حرکتی (تا ۲ سالگی)
 - ۲- دوره پیش عملکردی (۲ تا ۷ سالگی)
 - ۳- دوره عملکردهای عینی (۷-۱۲ سالگی)
- در دوره حسی - حرکتی، هوش وابسته به اعمال کودک است و رفتار هوشمندانه در اعمال او منعکس می‌شود. در پایان دوره حسی - حرکتی، کودک توانایی، اعمال مؤثر و خوب سازمان یافته‌ای را پیدا می‌کند که به وسیله آنها با محیط بلاواسطه خود کنار بیاید. اما مرحله بعدی (دوره پیش عملکردی)، با یک دگرگونی بزرگ مشخص می‌شود. ذهن کودک، به سرعت به سوی سطح نوینی پیش می‌رود؛ یعنی سطح نمادها (که در برگزیده تصاویر و واژه‌هاست). در نتیجه، کودک مجبور می‌شود اندیشه خود را دیگر بار، به طور کلی سازمان‌بندی کند. تا مدت‌ها بعد، یعنی در تمامی دوره اندیشه پیش از عمل، اندیشه کودک اساساً بدون سیستم و غیرمنطقی است. تنها از حدود ۷ سالگی است که اندیشه کودک در یک سطح نمادین، سازمان‌بندی می‌شود. ویژگی این دوره، رفتار سمبولیک (نمادی) است و کودک در بازی‌های خود، اعمال یا رفتارهای سمبولیک نشان می‌دهد (هر

**خرگوش مادر،
به سبب تجربه‌ای
که دارد،
ذهن خرگوش کوچولو را هر بار
با اندازه
و مفهوم تازه‌ای برای سنجش
عواطف درونی‌اش آشنا می‌کند
و در حقیقت،
به او فرصت می‌دهد که به
احساساتش بیندیشد. این
اتفاق برای مخاطب
و خواننده کوچک داستان نیز
رخ می‌دهد.**

قدر دوستش دارد، ولی اندازه محبت مادر خیلی بیشتر از اوست. پس او هر بار اندازه بزرگتری را برای نشان دادن آن در نظر می‌گیرد و بالاخره، به این نتیجه می‌رسد که هیچ اندازه‌ای بزرگتر از فاصله این جا تا ماه نیست. خرگوش مادر، به سبب تجربه‌ای که دارد، ذهن خرگوش کوچولو را هر بار با اندازه و مفهوم تازه‌ای برای سنجش عواطف درونی‌اش آشنا می‌کند و در حقیقت، به او فرصت می‌دهد که به احساساتش بیندیشد. این اتفاق برای مخاطب و خواننده کوچک داستان نیز رخ می‌دهد. زمان داستان، یک روز کامل را نشان می‌دهد. خرگوش صحرایی که از ابتدای روز، در جست و جوی اندازه‌ای برای بیان احساسش نسبت به مادر است، شب هنگام به دوری فاصله زمین تا ماه پی می‌برد. نویسنده با این شگرد داستانی مفاهیم طول، فاصله، ارتفاع یا بلندی، دوری و نزدیکی، بزرگتر و کوچکتر و رابطه جزء و کل را به کودک می‌آموزد. با توجه به ویژگی‌هایی که پیازه، برای هر یک از دوره‌های رشد ذهنی کودکان، در نظر گرفته است، خرگوش صحرایی ما، در مرحله گذار از دوره پیش عملکردی به دوره عملکردهای عینی است و قصه «حدس بزن چقدر دوست دارم» رشد ذهنی او را در دوره اخیر، به تصویر کشیده است.

نقد تصاویر

درخت کهنسال، نماد تجربه و آگاهی خرگوش مادر و در اکثر تصاویر تکرار شده است. صفحات ۴ و ۸ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۵ و ۱۶ خمیدگی درخت در جهت اغنای بدن خرگوش مادر و هماهنگی با آن و نیم دایره‌ای که اندام خرگوش مادر و خرگوش کوچولو ایجاد کرده‌اند، امنیت، مهربانی و همدلی را تداعی می‌کنند (خرگوش کوچولو، زیر چتر گوش‌های بلند مادر ایستاده است). توجه کنید که تنه درخت و بدن خرگوش‌ها به رنگ قهوه‌ای روشن و یک سان رنگ آمیزی شده‌اند و هماهنگی و همسازی آنان را با طبیعت نشان می‌دهد. صفحات ۴ و ۵ تصویر خرگوش کوچولو، زمانی که دوست داشتن خود را ابراز می‌کند، در کنار کادر و کوچکتر تصویر شده، اما تصویر مادر بزرگ است و تمام صفحه را دربرمی‌گیرد. این شگرد تصویری قدرت، تجربه و توانایی‌های مادر خرگوش کوچولو را به مخاطب تداعی می‌کند.

صفحات ۶ و ۸

خرگوش کوچولو در مرکز و درخت کهنسال و خرگوش مادر، در دو سوی او با فاصله‌ای یک سان قرار گرفته‌اند.

فرو رفته در زمین، بی‌ریشه و بدون هیچ آگاهی و تصویری از آینده است.
صفحه ۱۹

تصاویر زیبایی کتاب، همراه متن و کامل کننده آن هستند و جذابیت داستان را دو چندان کرده‌اند.

پانویس:

۱- کتاب روان‌شناسی رشد نوشته: حسن احدی و کتاب پیشگامان روان‌شناسی رشد، نوشته: ویلیام سی. کرین
* به دلیل تعدد تصاویر مورد مثال و محدودیت صفحات، فقط چند تصویر به عنوان نمونه آورده شد.

تصویرگر از فن قرینه‌سازی برای ایجاد تعادل و بیان مفاهیم متن استفاده کرده است. (درخت کهنسال، نماد آگاهی و تجربه مادر و هموزن اوست).

صفحات ۸ و ۹ در مرکز تصویر رودخانه، جاده و تپه قرار گرفته است. در یک طرف، خرگوش کوچولو و درخت تنومند و قرینه آن خرگوش مادر و شاخه‌های باریک که در زمین فرو رفته‌اند، دیده می‌شود. دو خرگوش، به افقی نه چندان دور (آینده نزدیک) چشم دوخته‌اند. شاید قراردادن درخت کهنسال در کنار خرگوش کوچولو، نماد تجاربی است که او در آینده به دست خواهد آورد و تصویرگر آن را پیش‌بینی کرده است.

تصویرگر برای ایجاد تعادل، از تکنیک نامتقارن‌سازی بهره برده است تا تحرک بیشتری را القا کند (ترازویی را تصور کنید که خرگوش کوچولو و درخت کهنسال در یک کفه و خرگوش مادر و شاخه‌های باریک در کفه دیگر آن قرار دارد).

صفحات ۱۶ و ۱۷

شب فرا رسیده، خرگوش مادر به افقی بسیار دور چشم دوخته است (کره ماه). خرگوش کوچولو، در آغوش او به خوابی عمیق فرو رفته است؛ زیرا او چون شاخه‌های